

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Solutione cujusdam difficultatis magis explicatur motus Angeli
discretus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

VIII. *Differentia quoad hanc inter Angelos in duobus & eodē loco existentem.*
 Cū ergo hæc sequantur inconuenientia, quæ per se indigna apparent perfectione Angelicâ, non videtur vis ei ad hoc à naturâ tributa. Cū etiam existat Angelus planè indivisibiliter in hoc loco, & per modum unius, operari etiam debet per modum unius. Angelus autem in duobus locis planè distinctis cū nullam haberet connexionem in uno loco secum ut in alio, hæc omnia posset sine incommodo.

SECTIO TERTIA.

Virum moveri Angelus possit motu discreto.

I. *Quid motus discreti nomine intelligatur.*
MOTUS discretus est, quando Angelus in uno loco existens sive adæquato sive inadæquato, palmo exempli gratiâ, illum totum relinquit, & alium totum palmum, vel alterius magnitudinis locum, præcedenti proximum acquirit. Quando ergo Angelus in uno instanti relinquens totum primum palmum spatii, acquirit eodem instanti totum secundum, & alio instanti sequente relinquens secundum, acquirit similiter tertium, & sic deinceps, hæc ratione ab uno Gymnasii angulo ad alium per instantia interpolata tendit, acquirendo simul & deperdendo per diversas hæc mutationes novum & novum palmum spatii, dicitur propriissimè motus discretus.

II. *Alius motum discretum explicandi ratio.*
 Alius etiam motus Angeli dici potest discretus, quando scilicet Angelus retinens adhuc priorem palmum spatii extendit se in instanti ad alium, & in alio postea instanti ad alium, retinendo duos priores, & sic deinceps, donec tandem toti scholæ correspondeat: sicut nonnulli explicant extensionem animæ in agmentatione ad novas & novas partes materiæ, per nutritionem aggregatas, nos autem de priori quærimus, utpote in quo præcipua sita sit difficultas.

III. *Moveri potest Angelus motu discreto.*
 Prima Conclusio: potest Angelus illo modo in instanti totum priorem palmum relinquere, & totum proximum acquirere: ita Suarez lib. 4. cap. 21. & alii. Ratio est, nulla quippe in hoc cernitur repugnantia naturalis, nec quidquam vires Angeli excedens; cū ergo liberè in toto illo spatio existat, sicut liberè se in illo posuit, ita integrum ei est illud relinquere, & in quovis proximo versus quamcumque partem se collocare. Confirmatur: Angelus, esto sit in loco divisibili, non tamen ita ut pars parti & totum toti respondeat, sed totus est in toto & totus in qualibet parte spatii, ex quo fit, ut nullam requirat in acquisitione novi loci divisibilis successionem, sed potest totus primò incipere, & in toto, & in qualibet parte, sicut in qualibet postea perseverat.

IV. *Sequi videtur duo instantia sibi invicem succedere.*
 Dices hinc sequi, duo instantia sibi invicem immediatè succedere, quod tamen cū Aristotele & communi philosophorum sententiâ suppono esse falsum: sequela probatur; prior enim presentia definit in instanti intrinsecò, seu per ultimum suum esse, ita ut dici possit, nunc est, immediatè postea non erit: ergo permanet toto illo instanti, ergo acquisitio novi loci fieri debet instanti sequente, ergo duo instantia sunt simul.

V. *Incipio & desino intrinsecò & extrinsecò.*
 Ad solutionem notandum ex Disp. 37. Phys. sect. 3. rem quæ incipit intrinsecò, seu per primum esse, & quæ definit extrinsecò, seu per primum non esse, incipere & finire in instanti, rem verò quæ

incipit extrinsecò, seu per ultimum non esse, & definit intrinsecò, seu per ultimum esse, incipere & finire in tempore. Hoc confusionis vitandæ gratiâ præ oculis semper habendum.

Ad argumentum itaque respondeo, in nostrâ sententiâ non sequi, duo instantia sibi invicem immediatè succedere, sed eodem indivisibili instanti; & prior palmus totus simul deseritur, & totus novus acquiritur. Itaque prior ubicatio in illo instanti tota destruitur, quæ proinde definit per primum non esse & extrinsecò, altera verò nova ubicatio in palmo sequente tota simul producit, & incipit per primum esse & intrinsecò, sicque primum non esse unius est primum esse alterius. Immediatè ergo ante hoc instans non præcessit instans aliud, sed tempus quietis, sicut in generatione substantiali, eodem instanti quo una forma expellitur, alia inducitur, & generatio unius est corruptio alterius. Plura hac de re sectione sequente.

SECTIO QUARTA.

Solutione cujusdam difficultatis magis explicatur motus Angeli discretus.

HÆC tamen responsio aliis non placet, & sic contra eam obijciunt: Angelus novum hunc locum acquirit imprimendo sibi impetum, qui connaturaliter locum illum & ubicationem petat, ergo in illo instanti impetum illum producit, ergo in illo instanti est in aliquo loco, etiam pro illo priori quo impetum producit, cū implicet aliquid esse proximè aptum ad operandum, nisi existens in aliquo loco & tempore.

Contra primò: multi siquidem negant requiri in Angelo hujusmodi impetum, ut se moveat, imò dicunt Angelum posse lapidem, aut rem aliam sibi extrinsecam, per se immediatè sine impetu productò movere, si illi sit propinquus: ita Suarez, lib. 4. cap. 31. & in Metaphys. Disp. 35. Vasquez 1. p. disp. 182. & disp. 218. Grando tract. 9 disp. 5. num. 5. & alii: & sanè ægrè assignatur ratio, cur non possit Angelus æquè per se immediatè producere motum, & ubicationem, ac impetum.

Contra secundò: sit necessarius impetus; at cur illum in se nequit illo ipso instanti producere. Dices, quia non potest quidquam producere, existens nullibi, imò nec præscindens ab omni loco. Contra: etiam secundum hos auctores potest Angelus aliquid producere prout præscindit ab omni loco, dicunt enim impetum, per quem Angelus in hoc instanti statuit se in novo loco, seu palmo proximo, produci ab eo in tempore immediatè præcedente, & ulterius addunt, ideo nihilominus Angelum in illo tempore non moveri, quia iniquitè ultimum complementum illius impetus, seu modificatio, quam tamen volunt esse necessariam, ut impetus operetur, producit in illo instanti. Pro quo ulterius

Sic Argumentor: Angelus pro illo priori, quo producit complementum illud istius impetus, vel nullibi est, vel ab omni ubicatione & loco præscindit, ergo aliquas saltem operationes potest producere absque eo quod prius intelligatur cum certo loco conjunctus. Antecedens probatur: Angelus pro priori, quo in illo instanti producit comple-

VI. *Eodem instanti, quæ nona ubicatio palmum destruitur, alia palmum ubicatio producit.*
 VII. *Res hac de claratio generatione forma substantiali.*

I. *Dicitur sequi Angelum esse in illo loco, antequam sit in illo.*

II. *Negari multum Angelum, ut rem aliquam moveret, dicitur in ea præcedere impetum.*

III. *Potest Angelus in illo instanti producere impetum.*

IV. *Anteriori debet moveri, Angelum, ut abstrahat eum ab omni loco, posse operari.*

V. *Uterius esse dicitur Angelum in hoc loco, ab omni loco, pro illo priori præscindit.*

SECTIO QUINTA.

Alio modo ostenditur non sequi duo instantia temporis sibi immediate succedere: ubi, an res indivisibilis produci possit in tempore.

ALIO etiam modo Responderi potest ad argumentum supra sect. 3. num. 4. positum, quod contendebat ex illo motu discreto Angeli sequi debere duo instantia sibi esse immediata. Respondetur, inquam, etiamsi Angelus quiescat usque ad ultimum instans terminativum inclusive, posse nihilominus ubicationem in proximo palmo incipere extrinsecè, seu per ultimum non esse, atque adeo produci in tempore, immediate instans illud subsequente.

Dices: hæc ubicatio, qua constituitur Angelus in sequente palmo, est, ut disputationis gratia supponimus, indivisibilis (vel si ponatur divisibilis & composita & partibus & punctis, eadem est difficultas, cum supponamus omnes illius partes & puncta respectu sui produci simul; ergo non potest incipere ubicatio illa per ultimum non esse, & extrinsecè, seu in tempore, planè enim implicare videtur, ut res indivisibilis producat in tempore; sic enim produceretur successivè, contra illius essentiam; quidquid enim producitur successivè habere debet partes, quarum una producat post aliam, sicut contingit in horâ, gradibus caloris, & aliis hujusmodi.

Contrâ primò: non magis obstat indivisibilitas entitativa alicujus rei quo minus producat in tempore, quam quo minus in tempore destruat: sed indivisibilitas non obstat destructioni ejus in tempore: ergo nec productioni. Major videtur certa: quæ enim major difficultas, ut id quod nullas habet partes producat in parte temporis, quam ut in eadem parte temporis destruat: quo namque fundamento plures requirentur partes ad unum potius, quam ad aliud: consequentia etiam videtur clara. Minor itaque probatur: instans, seu mutatum esse temporis (suppono hæc opinionem Aristotelis de constitutione continui ex partibus & punctis, quam omnes fere auctores contrariæ sententiæ admittunt) desinit intrinsecè, seu per ultimum esse, & in tempore, ita scilicet, ut sit verum de eo dicere, nunc est, immediate post non erit; ergo desinit successivè ex parte temporis. Confirmatur: punctum temporis durare tantum potest per unicum instans, alioqui non esset punctum, sed pars, haberet quippe existentiam & durationem divisibilem; ergo non potest manere nisi ad instans; ergo perire immediate debet post instans temporis imaginarii, sed immediate post hoc instans sequitur pars temporis; ergo perit in parte temporis; ergo hoc sensu successivè; ergo & punctum, vel alia quævis res indivisibilis produci similiter potest successivè & in tempore.

Contrâ secundò: quando calor expellit frigus, omnes partes caloris producuntur in tempore; quando ergo pars tertii vel quarti gradus caloris inducitur in subjectum, simul unitur prioribus gradibus; nec enim ad minimum tempus potest esse in subjecto quartus gradus, quin uniatur tertio, ut omnes fatentur; ergo producitur unius; ergo simul cum parte illa producitur illius unio; ergo producitur in tempore, sicut pars quam unit, & idem

complementum illud impetus, non est in priori loco seu palmo: hoc evidens videtur, cum ubicatio prior illo instanti destruat, ut supponimus, sicque eodem instanti reali esset in illo palmo loci, & non esset: sed nec est pro illo priori in palmo sequente, impetus enim ut completus, est juxta illos vel physicum principium illius motus, vel saltem aliquid antecesser determinans ad productionem motus & ubicationis in palmo sequente, ergo pro illo priori non habet illam ubicationem, nec enim potest illam prius habere, quam producat, nec produci prius potest, quam omnia ad illius productionem determinantia existant.

Endem est difficultas de modificatione, ac de impetu.

V. Ad productionem ubicationis non requiritur ut res pro illo priori sit in loco.

VI. Angelus producat ubicationem, quâ figuratur hic, non proprie operari hic, nisi, sermo sit de toto instanti reali: pro illo enim priori, quo operatur, præcindit ab omni spatio, ac proinde pro illo priori, dici proprie non potest, vel esse, vel agere in illo spatio: cum enim sit in spatio per ubicationem, & pro illo priori ubicationem non habeat, non potest pro illo priori, vel esse, vel operari ut in spatio: solum ergo est in loco illo pro aliquo posteriori, cum pro posteriori tantum habeat formam, per quam in loco illo constituitur.

VII. Dices: pro illo priori est alicubi, implicat quippe, ut sæpe diximus, rem esse & nullibi esse. Respondo: negando antecesser: pro illo enim priori præcindit ab omni loco: quamvis autem implicet rem esse pro toto aliquo instanti reali, & non esse in aliquo loco, non tamen implicat pro aliquo priori ab omni loco præcindere. Nec tamen hinc sequitur, rem illam esse nullibi, hoc enim sonat illam habere negationem omnis ubicationis, quod ei non competit pro illo priori, sic namque toto instanti reali haberet negationem omnis ubicationis. Pro illo ergo priori præcivè se habet respectu omnis, & ubicationis, & negationis illius, sicut potentia libera ab actu & omissione actus.

VIII. Dixi supra num. 5. quidquid sit de aliis operationibus, ad producendum ubicationem non requiritur, ut res prius sit in loco; mihi enim valde probabile videtur rem aliquam ut operetur, quantum est ex se, non requirere ut sit in aliquo spatio, licet stantibus rebus ut modò sunt, non possit non operari in aliquo, quod scilicet spatium undique in immensum diffundatur, naturâ autem immensæ est, ut omnia in se complectatur, qua etiam de causa nihil esse potest, & non intinè præfens Deo. Quare non video cur res aliqua ad operationes immanentes requiratur, quantum est ex se, aliquem locum, directè saltem, & immediate, ut cur anima ad hoc ut per emanationem producat suas proprietates & potentias, si distinguantur, indigeat ut sit in aliquo spatio, vel etiam in tempore. Applicatio ergo in agente requiritur ad operationes tantum transeuntes, ut cum ignis producat calorem in ligno, & alia id genus.

Existencia in loco requiritur tantum ad actiones transientes.

I. Nil obstat, quo minus ubicatio illa produci possit in tempore.

II. Perinde est, si ubicatio illa palmaris sit indivisibilis, si autem divisibilis. Dicunt si sit indivisibilis non posse produci in tempore.

III. Equè potest aliquid in tempore produci, ac destrui in tempore.

Instans temporis perit successivè ex parte temporis.

Punctum temporis duratione habet indivisibilem, sicque perit in tempore.

IV. In productione successiva caloris, punctum illius producitur in tempore.